

La primera experiència de mort que viuen els estudiants de Grau en Infermeria en els pràcticums no és una nova àrea d'investigació, però sí que ho és el seu enfocament des de l'aprenentatge pràctic. Set de cada deu estudiants viuen aquesta experiència professional en el seu primer pràcticum i reben missatges contradictoris.

En la societat occidental actual sovint s'intenta invisibilitzar i silenciar la mort, i enfront d'aquest posicionament, la resposta individual pot ser la desritualització i el rebuig, o bé al contrari, el tenir-ne cura i aprofitar el ritual com a reivindicació. La mort és vista com un fracàs en la majoria de contextos assistencials, en què conviuen gran variabilitat d'interessos en conflicte o contradicció, i en què les infermeres porten el pes d'aquesta atenció tan crucial i delicada per a les persones i els seus estimats.

Què li passa a l'estudiant? I què fa per fer-hi front? Aquestes preguntes, entre d'altres, són les claus per arribar a una explicació substantiva i a un model il·lustratiu que ajudi a comprendre més àmpliament aquest moment des d'una perspectiva docent.

Des de la teoria fonamentada constructivista i el pragmatisme com a paradigmes, i mitjançant diferents tècniques metodològiques com a mecanisme de triangulació, s'han generat i analitzat les dades en quatre fases de desenvolupament: Conèixer el propi terreny, Coneixements pràctics expressats, Què està passant? i Què li està passant a l'estudiant? Els criteris de qualitat han estat la credibilitat, l'originalitat, la ressonància i la utilitat.

El marc conceptual ha partit d'una revisió sistemàtica publicada *Nursing students' first experience of death: identifying mechanisms for practice learning. A realist review* on s'hi defineix l'aprenentatge pràctic i s'hi descriuen tres mecanismes subjacents i dotze àrees de resultat.

En el model teòric emergit, la conceptualització realitzada gira al voltant de les categories *enfortint les intervencions infermeres, morint en una institució i morint socialment*. A l'estudiant *aprenent* li cal *sentir coherència* entre l'actuació infermera, el morir institucionalitzat i el substrat de mort social, així com *experimentar realitat, buscar seguretat i prendre consciència*.

Per millorar l'aprenentatge del tenir cura davant la mort i el morir, aquesta tesi proposa una estructuració de la pràctica reflexiva en tres cèrcols d'aprenentatge on, des de la ciència infermera, s'incorporen els components ètics, estètics, personals i empírics.

Les implicacions pràctiques s'adrecen als estudiants per tal de millorar la seva predisposició a l'aprenentatge, a les infermeres tutores per acompanyar-los tant abans com durant i després d'una experiència de mort professional, i als lideratges de les diferents institucions assistencials i acadèmiques implicades, responsables també de l'adquisició de competències. Alhora destaca la importància dels recursos per tenir cura del final de la vida, en el moment de la mort i en el dol com a processos de salut.

La mirada constructivista en tot el procés fa que aquest model avanci i que es pugui coconstruir o reconstruir a mans del lector, qui aportarà la seva pròpia interpretació.

Pedagogia de la mort: aprenentatges al primer contacte amb la mort en els pràcticums del Grau en Infermeria

Núria Gorchs Font

